

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานภาคีเครือข่ายและกิจการพิเศษ

ที่ ศธ 0210.6702(03)/021

วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

เรื่อง ขออนุมัติโครงการพัฒนาแกนนำ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะคา

ด้วยสำนักงาน กศน. ได้พิจารณาเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยให้ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ 3 D เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ทั้ง 3 ด้าน นำไปสู่การปฏิบัติ และนำมาเป็นหัวข้อในการประเมินสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยจะต้องดี อย่างน้อย 3 ด้าน คือ

1. ด้านประชาธิปไตย (Democracy)
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย (Decency)
3. ด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug-Free)

งานกิจการพิเศษ จึงได้ดำเนินการจัดโครงการพัฒนาแกนนำ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D ขึ้น ในวันที่ 28-29 สิงหาคม 2552 ณ วัดสันตินิคม หมู่ที่ 2 ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคลากรศูนย์ กศน.อำเภอเกาะคา ได้มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติธรรมตลอดจนมีทักษะในการทำสมาธิแบบง่าย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาได้

งานกิจการพิเศษ ได้จัดทำโครงการพัฒนาแกนนำ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรด

- ลงนามอนุมัติโครงการ	จำนวน 1 โครงการ
- ลงนามคำสั่งโครงการฯ	จำนวน 1 ชุด

จันทร์ญา

(นางจันทร์ญา กันทา)

ครูอาสาสมัคร ฯ

เรียน ผอ.กศน.เกาะคา

นางจันทร์ญา กันทา จัดทำโครงการพัฒนาแกนนำส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D ณ วัดสันตินิคม หมู่ที่ 2 ตำบลใหม่พัฒนา ในวันที่ 28-29 สิงหาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- อนุมัติโครงการ

เกวลิน

นางสาวเกวลิน อุดมะ

แผนงานโครงการ

ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะคา

ประจำปีงบประมาณ 2552

1. รหัส/โครงการ พัฒนาแกนนำส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D
2. ลักษณะโครงการ พัฒนาบุคลากร
3. สนองนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2552 ข้อที่ 6 นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ; จุดเน้นการดำเนินงานข้อ 6.2 ดังนี้

การพัฒนาบุคลากร : ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะครู กศน. ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนาให้เป็น กศน.สู่มืออาชีพ

นโยบายรัฐบาล

นโยบายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความดีงามและความเป็นไทย (DECENCY) จะต้องให้เด็ก รู้จักค่านิยมที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของความเป็นไทย ซึ่งต้องได้รับการปลูกฝังทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยการนำเอาองค์ความรู้ทางศาสนาเข้ามามีส่วนร่วม

4. สนอง ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

สำนักงาน กศน.

- จัดระบบการบริหารจัดการที่ดี มุ่งมั่นพัฒนาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
- ด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย (DECENCY) มีคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม รู้คิดชอบชั่วดีและยึดถือปฏิบัติอยู่ในวิถีชีวิตแห่งความเป็นไทย

ศูนย์ กศน.เกาะคา:

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

ยุทธศาสตร์ ที่ 4 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5. ผลการปฏิบัติตามโครงการส่งผลต่อมาตรฐาน

มาตรฐานที่ 2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพ ทักษะชีวิตและพัฒนาสังคมและชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ
ท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 ครูและผู้สอนมีลักษณะที่เหมาะสม

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 คุณภาพของการพัฒนางานบุคลากร

6. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบัน บุคคลตั้งแต่เด็ก นักศึกษา รวมไปถึงประชาชนทั่วไปทั้งในระดับครอบครัว ระดับประเทศ ล้วนแต่เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตมากมาย ดังนั้น การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของประชาชนในประเทศ ให้มีสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการปฏิบัติธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งต้องได้รับการปลูกฝังทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยการนำเอาองค์ความรู้ทางศาสนาเข้ามาร่วมมือกัน เพื่อให้บุคคลอยู่อย่างสันติสุข ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีองค์ความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา 3 D พร้อมทั้งบุคลากรทางการศึกษา จะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดี

การฝึกบริหารจิต พัฒนาสะสมพลังจิตโดยการนั่งสมาธิ เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเสริมสร้างให้ทุกคนจิตใจและสติปัญญา สามารถยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น สังคมมีความเมตตา ปราถนาดีต่อกัน จะทำให้จะช่วยลดปัญหาทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตได้ และเป็นวิธีปฏิบัติได้ง่าย และถูกต้องเกิดผลให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี มีความสงบในชีวิต มีสมาธิทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาจิตและปัญญา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

8. เป้าหมาย

8.1 ด้านผลผลิต (Outputs)

- บุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะคา
จำนวน 14 คน ประกอบด้วย

1. ข้าราชการครู	1 คน
2. ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน	3 คน
3. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	8 คน
4. บรรณารักษ์อัตราจ้าง	1 คน
5. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	1 คน

8.2 ด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

- ผู้เข้ารับการอบรมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาจิตและปัญญา สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

9. สถานที่ดำเนินการ

- วัดสันตินิคม หมู่ที่ 2 ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

10. ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 28-29 สิงหาคม 2552

11. วิธีการดำเนินการ

ขั้นตอนกิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นเตรียมการ - จัดประชุมวางแผนการดำเนินโครงการฯ	26 มิ.ย. 2552	นางจันทร์ญา กันทา
- ประสานงานหน่วยงานภาคีเครือข่าย	25 , 30 มิ.ย. 2552	1.นางสาวเกวลิณ อุดมะ 2.นางจันทร์ญา กันทา
- จัดทำโครงการ/ขออนุมัติโครงการ	9 ก.ค. 2552	นางจันทร์ญา กันทา
- จัดเตรียมเอกสาร	1-5 ส.ค.2552	1.นางจันทร์ญา กันทา 2.นายทวินิตย์ ศรีโวย
- ประชุม/วางแผน เพื่อเตรียมการดำเนินการจัดโครงการฯ	13 ส.ค. 2552	นางจันทร์ญา กันทา
ขั้นดำเนินการ กิจกรรมการบรรยาย 1. จุดประสงค์การทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา 2. อริยาบถสำหรับการทำสมาธิ 3. ขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย 4. สมาธิกับการเรียนและการทำงาน 5. ลักษณะการต่อต้านสมาธิ 6. ประโยชน์การทำสมาธิ 7. วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและปัญญาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมแบ่งกลุ่มอภิปราย - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย	28 ส.ค. 2552 29 ส.ค. 2552	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ

กิจกรรมฝึกปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัตินั่งสมาธิ - ฝึกปฏิบัติเดินจงกรม - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องอิริยาบถสำหรับการทำสมาธิ - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องสมาธิกับการเรียนและการทำงาน - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องลักษณะการต่อต้านสมาธิ - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องประโยชน์การทำสมาธิ - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่อง วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและปัญญาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง - ทดสอบภาคทฤษฎี - ทดสอบภาคปฏิบัติ		
กิจกรรมการปฏิบัติ - ทำความสะอาดวัด - ทำวัตรเช้า, ทำวัตรเย็น - นั่งสมาธิ - เดินจงกรม	28,29 ส.ค 2552	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan)	28 ส.ค 2552	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนทนาธรรม	28 ส.ค. 2552	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
กิจนำเสนองานจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการ จัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	29 ส.ค 2552	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
การประเมินผล	29 ส.ค 2552	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
- สะท้อนความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาแกนนำส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D	29 ส.ค 2552	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
-พิธีปิดมอบวุฒิบัตร และบรรยายพิเศษ	29 ส.ค. 2552	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
ขั้นสรุปผล ประชุม สรุปผลการดำเนินโครงการ ฯ	2 ก.ย. 2552	นางจันทร์ญา กันทา
จัดทำสรุปโครงการฯ	9-11 ก.ย. 2552	นางจันทร์ญา กันทา
รายงานผลโครงการฯ ผ่าน www.nfekokha.org และรายงานผลรูปเล่ม สำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	11 ก.ย. 2552	

12. งบประมาณ

- งบประมาณ ปี 2552 แผนงานขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษา งานจัดการศึกษานอกระบบ (อุดหนุน) จำนวนเงิน 8,000.00 บาท (แปดพันบาทถ้วน) รายละเอียด ดังนี้

12.1 ค่าอาหาร

- ผู้เข้ารับการอบรม	14 คนX4 มื้อX60	เป็นเงิน	3,360.00	บาท
- ผู้ดำเนินโครงการ	2 คนX4 มื้อX60	เป็นเงิน	480.00	บาท

12.2 ค่าอาหารว่าง

- ผู้เข้ารับการอบรม	14 คน X5 มื้อX30	เป็นเงิน	2,100.00	บาท
- ผู้ดำเนินโครงการ	2 คนX4 มื้อX30	เป็นเงิน	240.00	บาท

12.3 ค่าบำรุงสถานที่ เป็นเงิน 1,000.00 บาท

12.4 ค่าที่พัก 16 คนX30 บาท เป็นเงิน 480.00 บาท

12.4 ค่าวัสดุ เป็นเงิน 340.00 บาท

รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 8,000.00 บาท (แปดพันบาทถ้วน) (ทุกรายการขอตัวจ่ายตามที่จ่ายจริง)

13 .ผู้รับผิดชอบโครงการ

- งานพัฒนานาบุคลากร

14. ผู้เกี่ยวข้อง

- วัดสันตินิคม หมู่ที่ 2 ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

15.การประเมินผล

1. ทดสอบการปฏิบัตินั่งสมาธิ
2. ทดสอบการปฏิบัติการเดินจงกรม
3. แบบทดสอบภาคทฤษฎี
4. ฝึกปฏิบัติการสอนการสอนเรื่องการทำสมาธิเพื่อการพัฒนาจิตและปัญญา
5. ฝึกปฏิบัติการสอนการสอนเรื่องอิริยาบถสำหรับการทำสมาธิ
6. ฝึกปฏิบัติการสอนการสอนเรื่องการทำสมาธิอย่าง
7. ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องสมาธิกับการเรียนและการทำงาน
8. ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องลักษณะการต่อต้านสมาธิ
9. ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องประโยชน์การทำสมาธิ
10. ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการเจริญสติด้วยการพิจารณาอนิจจา ทุกข์ขัง อนัตตา
11. ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการทำสมาธิพัฒนาจิตและปัญญาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง
12. การนำเสนอแผนเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

16. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาจิตและปัญญา
2. ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

17. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาจิตและปัญญา
- ร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

ผู้เสนอโครงการ

ผู้เห็นชอบโครงการ

จันทร์ญา

นาคยา

(นางจันทร์ญา กันทา)

(นางสาวนาคยา วุฒิชูทอง)

ครูอาสาฯ

ครู

ผู้อนุมัติโครงการ

(นางณราวลัย นันตะภูมิ)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะคา

แผนการจัดการเรียนรู้

วัน 28-29 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง(จุดประสงค์การเรียนรู้)

ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาจิตและปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม ตลอดจนมีการพัฒนาจิตและปัญญา มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดี มีองค์ความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

2. สาระการเรียนรู้(สาระสำคัญ)

1. การพัฒนาจิตและปัญญา (จุดประสงค์การทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา)
2. อริยาบถสำหรับการทำสมาธิ
3. ขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย
4. สมาธิกับการเรียนและการทำงาน
5. ลักษณะต่อต้านสมาธิ
6. ประโยชน์การทำสมาธิ
7. การเจริญสติด้วยการพิจารณาอนิจจา ทุกข์ขัง อนัตตา
8. วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและปัญญาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

3. มาตรฐานการปฏิบัติได้

- 3.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาจิตและปัญญา
- 3.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดทำแผนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาจิตและปัญญา
2. นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

5. คำถามสำคัญ

- 6.1. การพัฒนาจิตและการเจริญปัญญา มีความสำคัญอย่างไร
- 6.2. การทำสมาธิมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
- 6.3. การดำเนินชีวิตให้มีความสุข มีวิธีการอย่างไร
- 6.4. จะช่วยแนะนำให้เพื่อนทำสมาธิอย่างง่าย ได้อย่างไร

6. กิจกรรม

ขั้นที่ 1. ขั้นนำเข้าสู่การอบรม

วิทยากร สนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. การพัฒนาจิตและปัญญา (จุดประสงค์การทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา)
2. อริยาบถสำหรับการทำสมาธิ
3. ขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย

4. สมารถกับการเรียนและการทำงาน
5. ลักษณะต่อต้านสมาธิ
6. ประโยชน์การทำสมาธิ
7. การเจริญสติด้วยการพิจารณาอเนกชา ทุกข์ขัง อนัตตา
8. วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและปัญญาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 1 นั่งสมาธิ เดินจงกรม

กิจกรรมที่ 2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมที่ 3 ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมที่ 4 ผู้เข้าร่วมโครงการนำเสนอการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

7. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

7.1 คู่มือทำวัตร สวดมนต์

7.2 คู่มือหลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา

7.3 สื่อบุคคล ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ

8. หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
- ประเมินพฤติกรรม	- ประเมินการทำงาน ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการทำงาน
ผลงาน แผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	- ประเมินความรับผิดชอบ ความร่วมมือในการทำงาน

10. เกณฑ์การประเมิน

ความสามารถในด้าน.การตอบคำถาม (จากแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ)

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ตอบคำถามได้ถูก 1-5 ข้อ	1
ตอบคำถามได้ 6- 12 ข้อ	2
ตอบคำถามได้ 13-17 ข้อ	3
ตอบคำถามได้ 18-20 ข้อ	4

ความสามารถในด้านการทำงานกลุ่ม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
สามารถทำงานเป็นกลุ่มมีความรับผิดชอบ	1
สามารถนำสู่การปฏิบัติมีความสนใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	2
สามารถนำสู่การปฏิบัติมีความสนใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีขั้นตอนการทำงาน	3
สามารถนำสู่การปฏิบัติมีความสนใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความสามัคคี มีขั้นตอนการทำงาน	4

ความสามารถในด้านนำเข้าสู่ปฏิบัติ

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ผู้เรียนสามารถนำสู่การปฏิบัติ	1
ผู้เรียนสามารถนำสู่การปฏิบัติมีความสนใจในการทำงาน	2
ผู้เรียนสามารถนำสู่การปฏิบัติมีความสนใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	3
ผู้เรียนสามารถนำสู่การปฏิบัติมีความสนใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีขั้นตอนการทำงาน	4

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ

ผู้ตรวจ

(.....)

กำหนดการพัฒนาแกนนำ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D
ระหว่างวันที่ 28-29 สิงหาคม 2552
ณ วัดสันตินิยม ต.ใหม่พัฒนา อ.เกาะคา จ.ลำปาง

ที่	เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ 28 สิงหาคม 2552			
1.	08.30-09.00 น.	ลงทะเบียนผู้เข้ารับการอบรม	นางสาวทานตะวัน แปงจิตต์
2	09.01-09.20 น.	- ประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนเข้ารับการอบรม	นางจันทร์ญา กันทา
3	09.21-10.00 น.	ประธานกล่าวเปิดโครงการพัฒนาแกนนำ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D และบรรยายพิเศษ นโยบายสถานศึกษา 3 D ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความดีงามและความเป็นไทย	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
4.	10.01-10.30 น.	กิจกรรมการบรรยายเรื่อง จุดประสงค์การทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา - ปฏิบัตินั่งสมาธิ - ปฏิบัติเดินจงกรม	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
5	10.31-10.45 น	พักรับประทานอาหารว่าง	
6	10.46-12.00 น.	กิจกรรมการบรรยายเรื่องอิริยาบถสำหรับการทำสมาธิ - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องอิริยาบถสำหรับการทำสมาธิ - ปฏิบัตินั่งสมาธิ - ปฏิบัติเดินจงกรม	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
7	12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
8	13.00- 14.30 น	กิจกรรมการบรรยายเรื่องขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ

		- ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย - ปฏิบัตินั่งสมาธิ - ปฏิบัติเดินจงกรม	
9	14.31- 14.35 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.	14.36 – 16.00 น.	กิจกรรมการบรรยายเรื่องสมาธิกับการเรียนและการทำงาน - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องสมาธิกับการเรียนและการทำงาน - ปฏิบัตินั่งสมาธิ - ปฏิบัติเดินจงกรม	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
11.	16.01-17.30 น.	-จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan)	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
12.	17.31-18.00 น.	- ทำความสะอาดวัด - พักผ่อนตามอิริยาบถ	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
13.	18.01-19.00 น.	-รับประทานอาหารเย็น	
14.	19.00-20.00 น.	ปฏิบัติธรรม - ทำวัตรเย็น - นั่งสมาธิ - เดินจงกรม	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
15.	20.00-21.00 น.	- แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนทนาธรรม	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
วันที่ 29 สิงหาคม 2552			
1.	04.30-06.00 น.	ปฏิบัติธรรม - ทำวัตรเช้า - นั่งสมาธิ - เดินจงกรม	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
2.	06.00-07.30 น.	ทำความสะอาดวัด พักผ่อนตามอิริยาบถ	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
3.	07.30-08.30 น.	รับประทานอาหารเช้า	
4.	08.31-10.30 น.	กิจกรรมการบรรยายเรื่อง 1. ลักษณะการต่อต้านสมาธิ 2. ประโยชน์การทำสมาธิ - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องลักษณะการต่อต้านสมาธิและประโยชน์การทำสมาธิ	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ

		- ปฏิบัตินั่งสมาธิ - ปฏิบัติเดินจงกรม	
5.	10.31-10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
6.	10.46-12.00 น.	กิจกรรมการบรรยาย เรื่อง วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและ ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง - แบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สรุปประเด็น/หัวข้อในการบรรยาย - ฝึกปฏิบัติการสอนเรื่อง วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและ ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ
7.	12.01-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
8.	13.01-14.30 น.	- ทดสอบภาคทฤษฎี - ทดสอบภาคปฏิบัติ	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
9.	14.31-14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.	14.46-15.30 น.	- สะท้อนความรู้สึกที่ได้จากการเข้าร่วม การอบรมพัฒนาแกนนำ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา ตามนโยบายสถานศึกษา 3 D	ผู้เข้ารับการอบรมฯ
11.	15.30-16.00 น.	พิธีปิด มอบวุฒิบัตรและบรรยายพิเศษ	ดร.ณราวัลย์ นันตะภูมิ

หมายเหตุ กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาจิตและปัญญา

2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนได้

ศึกษาและฝึกทักษะเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. จุดประสงค์การทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตและปัญญา
2. อริยาบถสำหรับการทำสมาธิ
3. ขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย
4. สมาธิกับการเรียนและการทำงาน
5. ลักษณะต่อต้านสมาธิ
6. ประโยชน์การทำสมาธิ
7. การเจริญสติด้วยการพิจารณาอนิจจา ทุกข์ขัง อนัตตา
8. วิธีการทำสมาธิพัฒนาจิตและปัญญาในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

การจัดประสบการณ์เรียนรู้

- จัดกิจกรรมด้วยการศึกษาตามความรู้จากสื่อ เอกสาร สื่อเทคโนโลยี ภูมิปัญญา องค์กร สถาบัน
- จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการทำสมาธิเป็นหมู่คณะและเดี่ยว
- จัดกลุ่มอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- จัดปฏิบัติการเรียนรู้ การทำสมาธิให้กับกลุ่ม/ชุมชนในพื้นที่

การวัดและประเมินผล

- ประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและตรวจสอบผลการปฏิบัติ การทำสมาธิเดี่ยว
- ประเมินจากการทดสอบภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

หลักสูตรการพัฒนาจิตและปัญญา

ที่	หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	หมายเหตุ
1	การพัฒนาจิตและปัญญา	1. มีความรู้ความเข้าใจเห็นคุณค่าจุดประสงค์การทำสมาธิเพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา 2. มีความรู้ความเข้าใจอิริยาบถสำหรับการทำสมาธิ 3. มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย และสามารถปฏิบัติได้ 4. มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าประโยชน์การทำสมาธิเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 5. มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักการเจริญสติด้วยการพิจารณา อนิจจัง ทุกข์ขัง อนัตตา	1. จุดประสงค์การทำสมาธิ เพื่อพัฒนาจิตและปัญญา 1.1 สมาธิธรรมชาติและสมาธิสร้างขึ้น 2. อิริยาบถสำหรับการทำสมาธิ 3. ขั้นตอนการทำสมาธิอย่างง่าย 4. สมาธิกับการเรียนและการทำงาน 6. ลักษณะต่อต้านสมาธิ 7. การทำสมาธิอย่างง่าย	